

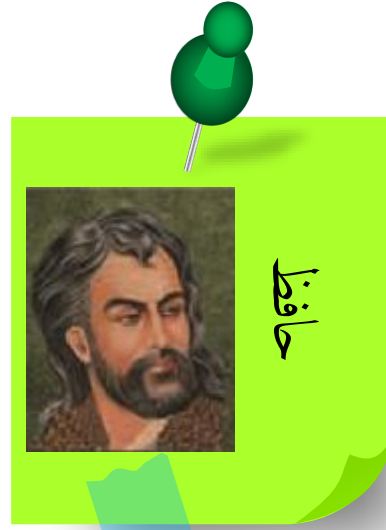
تعدادی از شاعران بزرگ و برجسته ی ایرانی یعنی عطار نیشابوری، مولوی، سعدی، حافظ در دوره های مغول و تیموری زندگی می کردند.

فریدالدین
عطار نیشابوری مشهور به شیخ
عطار نیشابوری یکی از عارفان،
صوفیان و شاعران ایرانی سترگ
و بلندنام ادبیات فارسی در پایان
سده ششم و آغاز سده هفتم است.
او در سال ۵۴۰ هجری برابر با
۱۱۴۶ میلادی در نیشابور زاده
شد و در ۶۱۸ هجری به هنگام
حمله مغول به قتل رسید.

جلال‌الدین
به مولانا،
مشهورترین شاعران ایرانی پارسی‌گوی
است. نام کامل وی «محمد بن محمد بن
حسین حسینی خطیبی بکری بلخی» بوده و
در دوران حیات به القاب «جلال‌الدین»،
«خداوندگار» و «مولانا خداوندگار» نامیده
می‌شده‌است. در قرن‌های بعد (ظاهراً از
قرن ۹) القاب «مولوی»، «مولانا»،
«مولوی رومی» و «ملای رومی» برای
وی به کار رفته‌است و از برخی از
اشعارش تخلص او را «خاموش» و
«خَموش» و «خامش» دانسته‌اند. زبان
مادری وی پارسی بوده‌است.

خواجه شمس‌الدین
بهاء‌الدین محمد حافظ شیرازی، مشهور
به لسان‌الغیب، شاعر فارسی‌زبان سده
هشتم هجری شیراز است. بیش‌تر شعرهای
او غزل است. مشهور است که حافظ به
شیوه سخن‌پردازی خواجهی کرمانی
گرویده و همانندی سخنش با شعر خواجه
مشهور است. حافظ از مهم‌ترین اثرگذاران
بر شاعران فارسی‌زبان پس از خود
شناخته می‌شود.

ابومحمد مُصلِح
مشرف، متخلص به سعدی (۶۰۶ -
۶۹۰ هجری قمری)، شاعر و نویسنده
پارسی‌گوی ایرانی است. اهل ادب به او
لقب استاد سخن، پادشاه سخن، شیخ اجل
و حتی به‌طور مطلق، استاد داده‌اند. او در
نظامیه بغداد — که مهم‌ترین مرکز علم و
دانش جهان اسلام در آن زمان به حساب
می‌آمد — تحصیل و پس از آن به‌عنوان
خطیب به مناطق مختلفی از جمله شام و
حجاز سفر کرد. سعدی سپس به زادگاه
خود، شیراز، برگشت و تا پایان عمر آنجا
اقامت گزید. آرامگاه وی در شیراز واقع
شده‌است که به سعدیه معروف است.

فعالیت

۱- ایرانیان چه تأثیراتی بر جانشینان چنگیز و تیمور گذاشتند؟
توضیح دهید.

آن‌ها پس از آشنایی با مردم ایران تحت تأثیر فرهنگ و عقاید و آداب و رسوم ایرانیان قرار گرفتند. پس به تدریج به دین اسلام روی آوردند و مسلمان شدند.

۲- به تصویر سکه‌های دوره‌ی ایلخانان در صفحه‌ی قبل توجه کنید. کلمه‌های "الله" و "محمد" که روی این سکه‌ها نقش بسته است، نشان دهنده‌ی چیست؟

نشان دهنده‌ی مسلمان شدن حکومت ایلخانان

۳- با توجه به آنچه امسال در کتاب فارسی درباره ی خواجه نصیرالدین توسی خوانده اید، دلیل هوشمندی این مرد دانشمند و اقدامات مهم او را به اختصار بیان کنید.

خواجه نصیرالدین طوسی، رصدخانه مراغه را ساخت و در کنار آن کتابخانه‌ای به وجود آورد که نزدیک به چهل هزار جلد کتاب در آن بوده است و با پرورش شاگردانی (همچون قطب الدین شیرازی) و گردآوری دانشمندان ایرانی عامل انتقال تمدن و دانش‌های ایران پیش از مغول به آیندگان شد. وی یکی از گسترش دهندگان علم مثلثات است که در قرن ۱۶ میلادی کتاب‌های مثلثات او به زبان فرانسه ترجمه شد. از جمله اقدامات دیگر خواجه نصیرالدین طوسی که تاریخ هیچوقت آن را فراموش نخواهد کرد تاسیس رصدخانه مراغه است که از یادگارهای علمی و فلکی خواجه طوس بوده که بدست او با همراهی عده ای از فضلا و دانشمندان بنا شد. این رصدخانه از مشهورترین رصدخانه‌ها است که در شرق نزدیک خاورمیانه ذکر شده و آوازه آن تمام جهان آن روز را فرا گرفته و تاکنون با این همه تطورات و تغییراتی که در جهان پدید آمده باز نام آن رصدخانه هنوز با اسم بانی آن بر سر زبان‌هاست.

وزیران کاردان

با توجه به درس «نقش خردمندان» در کتاب فارسی و با استفاده از کلمه‌های زیر، در مورد این شخصیت‌ها یک متن کوتاه بنویسید.

وزیر

رصدخانه

سلجوقیان

نظامیه

مدارس شبانه‌روزی

کاروان‌سرا

سعدی

ری

خواجه نصیرالدین توسی ریاضی دان، نویسنده و ستاره شناسی بزرگ ایرانی از وزیران ایرانی حکومت ایلخانیان بود. در آن زمان پادشاه هلاکوخان بود که به هوش و دانایی خواجه بسیار نیازمند بود. او اقدامات زیادی برای ایرانیان انجام داد از جمله تأسیس کتابخانه و رصدخانه ای بزرگ در شهر مراغه.

کتابخانه

رصدخانه

ستاره شناسی

مغولان

ریاضی دان

ایلخانیان

هلاکوخان

مراغه

خواجه نظام الملک توسی، با تدبیر و توانایی علمی خود کارهای بزرگی انجام داد. او در دوازده شهر مهم آن روز، مدارس شبانه روزی تأسیس کرد که مانند دانشگاه های امروزی اداره می شدند. این مدارس به (نظامیه) معروف بودند. سعدی یکی از صدها دانشمندی است که در این مدارس، تحصیل کرده است. همچنین خواجه در شهر ری، رصدخانه ای ساخت که بسیاری از دانشمندان در آنجا به تحقیق مشغول شدند.